

ลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาล
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามการรับรู้ของอาจารย์พยาบาลและ
พยาบาลวิชาชีพ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาว ปุณฺทรี พ่วงสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-568-405-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013038

I10299609

DESIRABLE CHARACTERISTICS OF HOSPITALS FOR NURSING PRACTICUM
OF BACCALAUREATE STUDENTS AS PERCEIVED BY NURSING
INSTRUCTORS AND PROFESSIONAL NURSES UNDER THE AUSPICES
OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Miss Poontaree Pongsuwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-568-405-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาลของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรีตามการรับรู้ของอาจารย์พยาบาลและพยาบาล
วิชาชีพ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

โดย นางสาว บุญศรี ห่วงสุวรรณ

ภาควิชา อุดมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อาชวอำรุง

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.หวงรัตน์ บุญญาบุรุษ

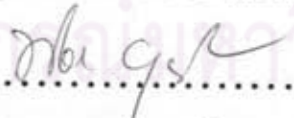
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอม คุปรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อาชวอำรุง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.หวงรัตน์ บุญญาบุรุษ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เวธาคูณวุฒิ)

บุญศรี พ่วงสุวรรณ : ลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาลของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรีตามการรับรู้ของอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพสังกัดกระทรวง
สาธารณสุข (DESIRABLE CHARACTERISTICS OF HOSPITALS FOR NURSING
PARACTICUM OF BACCALAUREATE STUDENTS AS PERCEIVED BY NURSING INSTRU-
CTORS AND PROFESSIONAL NURSES UNDER THE AUSPICES OF MINISTRY OF PUBLIC
HEALTH) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พรุณี อาชวอำรุง, รศ.ดร.พวงรัตน์ บุญยานุรักษ์,
148 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงพยาบาลสำหรับ
ฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามการรับรู้ของอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพสังกัด
กระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งศึกษาปัญหาของโรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาล

ผลการวิจัย แบ่งเป็น 3 เรื่อง คือ ลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการ
พยาบาล แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ (1) ด้านนโยบายและจุดมุ่งหมาย (2) ด้านการบริหาร (3) ด้านการ
จัดการเกี่ยวกับผู้รับบริการ (4) ด้านการจัดการทางกายภาพ ลักษณะที่พึงประสงค์ของฝ่ายการพยาบาล
แบ่งเป็น 3 ด้าน (1) ด้านนโยบายและจุดมุ่งหมาย (2) ด้านการบริหาร (3) ด้านการจัดการเกี่ยวกับ
หอผู้ป่วย และลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการประสานสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการ แบ่งเป็น
3 ด้าน (1) ด้านการบริหารและการจัดการ (2) ด้านบทบาทอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพ (3)
ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมความสะอาด พบว่าทั้งอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพพึงประสงค์ในระดับมากที่สุด
และมากในทุก ๆ ด้าน นอกจากนั้นพบว่าการรับรู้ของอาจารย์และพยาบาลวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทุกเรื่องทุกด้าน ยกเว้นด้านการจัดการทางกายภาพของโรงพยาบาลและการบริหารของฝ่ายการพยาบาล

ปัญหาที่พบสอดคล้องกันคือปัญหา เกี่ยวกับลักษณะของโรงพยาบาลโดยเฉพาะด้านการบริหารและการ
จัดการเกี่ยวกับผู้รับบริการ

ภาควิชาอุดมศึกษา.....
สาขาวิชาอุดมศึกษา.....
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

POONTAREE POUNGSUWAN : DESIRABLE CHARACTERISTICS OF HOSPITALS FOR NURSING PRACTICUM OF BACCALAUREATE STUDENTS AS PERCEIVED BY NURSING INSTRUCTORS AND PROFESSIONAL NURSES UNDER THE AUSPICES OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH THESIS ADVISOR : ASSC. PROF.PORNCHULEE ACHAVA-AMRUNG,Ed.D., ASSC.PROF.PUANGRAT BOONYANURUK,Ed.D. 148 PP.

This research aimed at studying and comparing desirable characteristics of Hospitals for nursing practicum of baccalaureate students as perceived by nursing instructors and professional nurses under the auspices of the Ministry of Public Health, as well as perusal of problems faced by hospitals for nursing practicum.

Results of the study was divided into 3 aspects, desirables characteristics of hospitals for nursing practicum indicated four dimensions, namely : (1) Policies and objectives; (2) Administration; (3) Management of client service; (4) Physical operations. As for nursing service, three dimensions were allocated, namely : (1) Policies and objectives; (2) Administration; (3) Ward management. Regarding cooperation between the academic and the administrative personnel, three dimensions were highlighted, namely : (1) Administration and Management; (2) Roles of nursing instructors and professional nurses; (3) Appropriations of Facilities. Both nursing instructors and professional nurses portrayed highest and high levels of desires in all aspects. Moreover, perceptions of the nursing instructors and professional nurses were significantly different in all topics and all aspects, except and hospitals physical operations and the management of nursing service.

Problems listed were mutually exclusive, that is regarding hospitals characteristics, especially client service administration and management.

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา จิตตศึกษา
สาขาวิชา จิตตศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อาชวอำรุง และ รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญาบุรุษย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่ง ท่านได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ และเสียสละเวลาในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ไชวโกลล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาและให้ กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดเวลา

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และข้อคิด เห็นจนผู้วิจัย สามารถทำวิจัยได้สำเร็จสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 13 ท่านที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถามและให้ คำแนะนำเพิ่มเติมอัน เป็นประโยชน์ยิ่งในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการ วิทยาลัยพยาบาลทั้ง 5 แห่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลและหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลทั้ง 5 แห่งที่ อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอบพระคุณอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพทุกท่านที่กรุณาออกแบบสอบถาม เป็นอย่างดี จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุน การวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณ พี่ เพื่อน และน้องทุกท่านที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือด้วยดีตลอดเวลาในการทำ วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณประโยชน์ที่เกิดจากงานวิจัยนี้ แด่ บิดา มารดา ผู้ซึ่งให้กำลังใจที่จะต่อสู้ กับอุปสรรคนานาประการมาโดยตลอด และขอระลึกถึงพระคุณครู อาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้มาตั้งแต่ต้นจนปัจจุบัน จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
ปกิศจิตกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมุติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
คำจำกัดความของการวิจัย	7
2 บรรณกรรมและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของวิชาชีพและการจัดการเรียนการสอน	9
การจัดการศึกษาวิชาชีพพยาบาล	19
ลักษณะโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข	19
การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	83
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	83
สมมติฐานในการวิจัย	83
วิธีดำเนินการวิจัย	83
สรุปผลการวิจัย	85
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ	111
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	122
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	123
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	124
ประวัติผู้เขียน	148

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนอาจารย์พยาบาลและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิทยาลัยพยาบาลที่สังกัด	36
2 จำนวนพยาบาลวิชาชีพและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงพยาบาลที่สังกัด	36
3 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างที่เป็นอาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามที่ตั้งของวิทยาลัยพยาบาลและโรงพยาบาล	37
4 จำนวนอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพที่ส่งแบบสอบถามและได้รับคืน จำแนกตามสถาบัน	42
5 จำนวนและร้อยละของอาจารย์พยาบาลจำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาระยะ เวลาที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลานี้ เทศการศึกษาภาคปฏิบัติและแผนกวิชาที่สังกัด	45
6 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามตำแหน่งคุณวุฒิทางการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานระยะ เวลานั้น เทศการศึกษาภาคปฏิบัติและแผนกการ พยาบาลที่สังกัด	47
7 ค่าเฉลี่ย ความ เบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแตกต่างของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงพยาบาล สำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้านนโยบายและจุดมุ่งหมายจำแนกตามรายชื่อ . .	49
8 ค่าเฉลี่ย ความ เบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแตกต่างของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงพยาบาล สำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้านการบริหาร จำแนกตามรายชื่อ	51
9 ค่าเฉลี่ย ความ เบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแตกต่างของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงพยาบาล สำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้านการจัดการทางกายภาพจำแนกตามรายชื่อ . .	53
10 ค่าเฉลี่ย ความ เบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแตกต่างของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงพยาบาล สำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้านการจัดการ เกี่ยวกับผู้รับบริการจำแนกตามรายชื่อ	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแตกต่างของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของฝ่ายการพยาบาล ในโรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้านนโยบายและจุดมุ่งหมายจำแนก ตามรายชื่อ	57
12	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแตกต่างของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของฝ่ายการพยาบาล ในโรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้านการบริหารจำแนกตามรายชื่อ ..	58
13	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแตกต่างของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของฝ่ายการพยาบาล ในโรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้านการจัดการในหอผู้ป่วยจำแนก ตามรายชื่อ	61
14	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแตกต่างของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ในการประสานสัมพันธ์ ระหว่างฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการในโรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาล ด้านการบริหารและจัดการจำแนกตามรายชื่อ	63
15	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแตกต่างของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ในการประสานสัมพันธ์ ระหว่างฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการในโรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาล ด้านบทบาทอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามรายชื่อ	65
16	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแตกต่างของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ในการประสานสัมพันธ์ ระหว่างฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการในโรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาล ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงพยาบาล จำแนกตามรายชื่อ	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และความ เบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงพยาบาล สำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาล เป็นรายด้านและผลรวม	68
18	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และความ เบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงพยาบาล สำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาล เป็นรายด้านและผลรวม	69
19	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และความ เบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ระหว่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงพยาบาล สำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาล เป็นรายด้านและผลรวม	70
20	การวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงพยาบาลสำหรับ ฝึกปฏิบัติการพยาบาล ความการรับรู้ของอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพ ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำแนกเป็นรายด้านและผลรวม	71
21	การวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะที่พึงประสงค์ของฝ่ายการพยาบาลใน โรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาลความการรับรู้ของอาจารย์พยาบาลและ พยาบาลวิชาชีพในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำแนก เป็นรายด้านและผลรวม ..	72
22	การวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับการประสานสัมพันธ์ ระหว่างฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการ ในโรงพยาบาลความการรับรู้ของอาจารย์ พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	73
23	ความถี่ และค่าร้อยละของปัญหาที่พบ ในโรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติการพยาบาล ความการรับรู้ของอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพ	74

1 การแบ่งงานภายในโรงพยาบาล

22

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย